

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Економічний факультет

Кафедра економіки та менеджменту

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ
КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконала: студентка 4 курсу, групи
ЕНз-41

Спеціальності 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій»

_____ Каріна МАТІНЯН

Керівник наукової роботи: д.е.н,
професор

_____ Лариса ТЄШЕВА

Рецензент: д. е. н., професор,
завідувач кафедри менеджменту,
логістики та біржової діяльності
НТУ «ХП»

_____ Марина МАЩЕНКО

Харків – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет економічний .
Кафедра економіки та менеджменту
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр .
Спеціальність 073 «Менеджмент» .
Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій» .

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)

«09» червня 2025 року

ЗАВДАННЯ**НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Матіян Каріни Каренівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Формування ефективної політики управління кредитоспроможністю підприємства»

керівник роботи Тешева Лариса Василівна, доктор економічних наук, професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від 17.04.2025 року № 2101-5/968

2. Строк подання здобувачем роботи «05» червня 2025 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити: дослідити теоретичні засади управління кредитоспроможністю підприємства; проаналізувати поточну політику управління кредитоспроможністю на прикладі конкретного підприємства та оцінити її ефективність; виокремити ключові внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на рівень кредитоспроможності підприємства; визначити сильні та слабкі сторони чинної політики в цій сфері; сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення політики управління кредитоспроможністю з урахуванням сучасних економічних умов і фінансових ризиків.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи
1	Розробка та узгодження змісту кваліфікаційної роботи бакалавра, ознайомлення з літературними джерелами за темою.
2	Робота над теоретичним розділом, уточнення сутності, структури та значення основних категорії предметної області, а також опис методик оцінки кредитоспроможності підприємства.
3	Доопрацювання першого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Написання другого розділу кваліфікаційної роботи. Дослідження економічного потенціалу компанії, визначення напрямів удосконалення діяльності та кредитоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС».
4	Доопрацювання другого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Обґрунтування висновків.
5	Написання вступу, висновків кваліфікаційної роботи, оформлення списку використаних джерел.
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи згідно з рекомендаціями наукового керівника, подання на рецензування.
8	Подання роботи на кафедру

5. Дата видачі завдання «09» вересня 2024 р.

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Каріна МАТІНЯН

(ім'я та прізвище)

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Лариса ТЄШЕВА

(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Світлана БАБИЧ

(ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	
1.1. Економічна природа та зміст поняття платоспроможності підприємства в аспекті кредитних відносин.....	7
1.2. Аналіз і стратегічне регулювання платоспроможності суб'єкта господарювання.....	15
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АТОН СЕРВІС» ЗА 2022–2024 РОКИ.....	24
2.1 Характеристика діяльності підприємства та оцінка фінансової мобільності та платоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС».....	24
2.2 Аналіз фінансової надійності та кредитоспроможності підприємства...	32
2.3. Забезпечення фінансової стійкості підприємства через ефективне управління рівнем платоспроможності та кредитної надійності.....	39
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	49
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

У сучасному динамічному бізнес-середовищі забезпечення належного рівня кредитоспроможності підприємства стає ключовою умовою його фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Управління цим показником є визначальним чинником ефективного залучення як внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування, особливо у періоди зростання інвестиційної активності. Відсутність контролю за рівнем кредитоспроможності може призвести до дисбалансу фінансових потоків, погіршення платоспроможності та ускладнень у фінансуванні операційної діяльності. Наявність доступу до коротко- та довгострокового капіталу є основою стабільного розвитку підприємства. Оптимізація структури фінансування через стратегічне управління рівнем кредитоспроможності дозволяє уникати фінансових ризиків та забезпечує гнучкість у прийнятті управлінських рішень. У зв'язку з нестабільністю економіки та зростанням дебіторської заборгованості, зростає актуальність формування ефективної політики управління борговим навантаженням, що сприяє зниженню ризиків та підвищенню прибутковості бізнесу.

Науковий інтерес до проблематики управління кредитоспроможністю є сталим як у вітчизняному, так і в зарубіжному економічному дискурсі. Серед дослідників, які внесли значний вклад у розробку даного напрямку, слід відзначити праці І.О. Бланка, О.І. Агєєва, І.А. Шестова, Л.Л. Носач, М.М. Уткіна, В.С. Белозерцева, Г.А. Семенова, А.В. Бугая, О.О. Єропутової та інших.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних засад та обґрунтування практичних інструментів оцінювання й управління кредитоспроможністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети визначені наступні завдання:

- розкрити зміст поняття «кредитоспроможність» у контексті фінансової стабільності підприємства;
- визначити сучасні підходи до оцінювання та управління кредитоспроможністю;
- провести оцінку ділової активності підприємства;
- визначити рівень ліквідності та загальної платоспроможності;
- провести загальне оцінювання кредитоспроможності підприємства;
- запропонувати шляхи вдосконалення структури капіталу шляхом використання механізму фінансового левериджу;
- розробити практичні рекомендації щодо зміцнення платоспроможності як інструменту підвищення кредитоспроможності.

Об'єкт дослідження – система управління кредитоспроможністю підприємства в умовах сучасної економіки.

Предмет дослідження – інструменти, методи та організаційно-економічні механізми управління кредитоспроможністю.

Методологічну основу дослідження становлять методи фінансового аналізу, логічного узагальнення, системного підходу, порівняння, прогнозування, а також статистичні та графічні прийоми візуалізації результатів.

Результати дослідження були апробовані в рамках міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я MicroCAD-2025» (м. Харків, 2025 р.) у вигляді тез доповіді на тему: «Формування ефективної політики управління кредитоспроможністю підприємства».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна природа та зміст поняття платоспроможності підприємства в аспекті кредитних відносин

У сучасній економічній реальності жодне підприємство не застраховане від ситуацій, коли виникає дефіцит грошових ресурсів. Подібні труднощі зазвичай спричинені погіршенням загального фінансово-господарського стану. За умов обмеженості внутрішніх джерел фінансування, для багатьох компаній залучення позикових коштів стає пріоритетним завданням, важливим не лише для підтримки поточної діяльності, але й для стратегічного зростання та розширення в майбутньому [5, с. 133].

У зв'язку з цим, управління рівнем кредитоспроможності компанії перетворюється на одну з ключових складових її фінансового менеджменту. В умовах конкурентного середовища здатність підприємства ефективно організувати процес залучення та обслуговування кредитів напряду впливає на його стабільність та здатність оперативно вирішувати поточні завдання.

Висока кредитоспроможність не лише забезпечує підприємству доступ до фінансових ресурсів на вигідних умовах, але й сприяє зростанню його ринкової вартості, що, в свою чергу, підвищує інвестиційну привабливість.

Для банківських установ вкрай важливо точно оцінити надійність потенційного позичальника, тоді як сам позичальник має глибоко розуміти критерії та очікування фінансової установи. Це вимагає чіткого уявлення про суть поняття «кредитоспроможність» і тих параметрів, які

забезпечують її досягнення. Адже саме правильна інтерпретація цього поняття є запорукою ефективної фінансової політики [8, с. 112].

Тематика кредитоспроможності активно досліджується українськими економістами. Серед науковців, які зробили значний внесок у розвиток цієї галузі, можна назвати таких фахівців, як Ю. Бугель, О. Васюренко, В. Вітлінський, В. Галасюк, І. Гуцал, Н. Дехтяр, О. Дзоблюк, А. Єпіфанов, Н. Корецька, О. Корольова-Казанська, О. Мороз, О. Остафіль, О. Пернарівський, О. Петрук, Л. Примостка, Н. Тарасенко, О. Терещенко, Я. Чайковський та багато інших.

Різноманіття підходів до трактування кредитоспроможності пояснюється як історичним розвитком фінансових систем, так і змінами в підходах до оцінювання позичальників. Аналіз еволюції цього поняття демонструє, що воно нерозривно пов'язане з рівнем розвитку кредитної культури та механізмів кредитування.

Становлення терміна «кредитоспроможність» було тісно пов'язане з економічними умовами функціонування банківських установ і залежало від загального рівня розвитку ринкової економіки країни, а також її ступеня інтеграції у глобальну фінансову систему. Варіативність визначень, які пропонували різні автори, є відображенням не лише теоретичних підходів, але й етапів становлення та трансформації фінансових ринків.

Зі зростанням ролі кредитування як інструмента підтримки економічної активності, поняття кредитоспроможності набуло стратегічного значення для банків, інвесторів і державних регуляторів. Воно стало не просто характеристикою здатності боржника виконувати зобов'язання, а комплексною оцінкою фінансової дисципліни, репутаційного капіталу, структурної стабільності бізнес-моделі та адаптивності до зовнішніх ризиків. У сучасних умовах поняття кредитоспроможності дедалі частіше охоплює не лише фінансові показники, а й нефінансові критерії, включно з екологічними, соціальними

та управлінськими (ESG) аспектами, що відображає глобальний тренд на інтеграцію сталого розвитку у фінансову політику.

Таким чином, поняття кредитоспроможності поступово еволюціонувало від вузького бухгалтерського критерію до широкої системної характеристики, що поєднує кількісні та якісні індикатори платоспроможності та фінансової надійності суб'єкта господарювання.

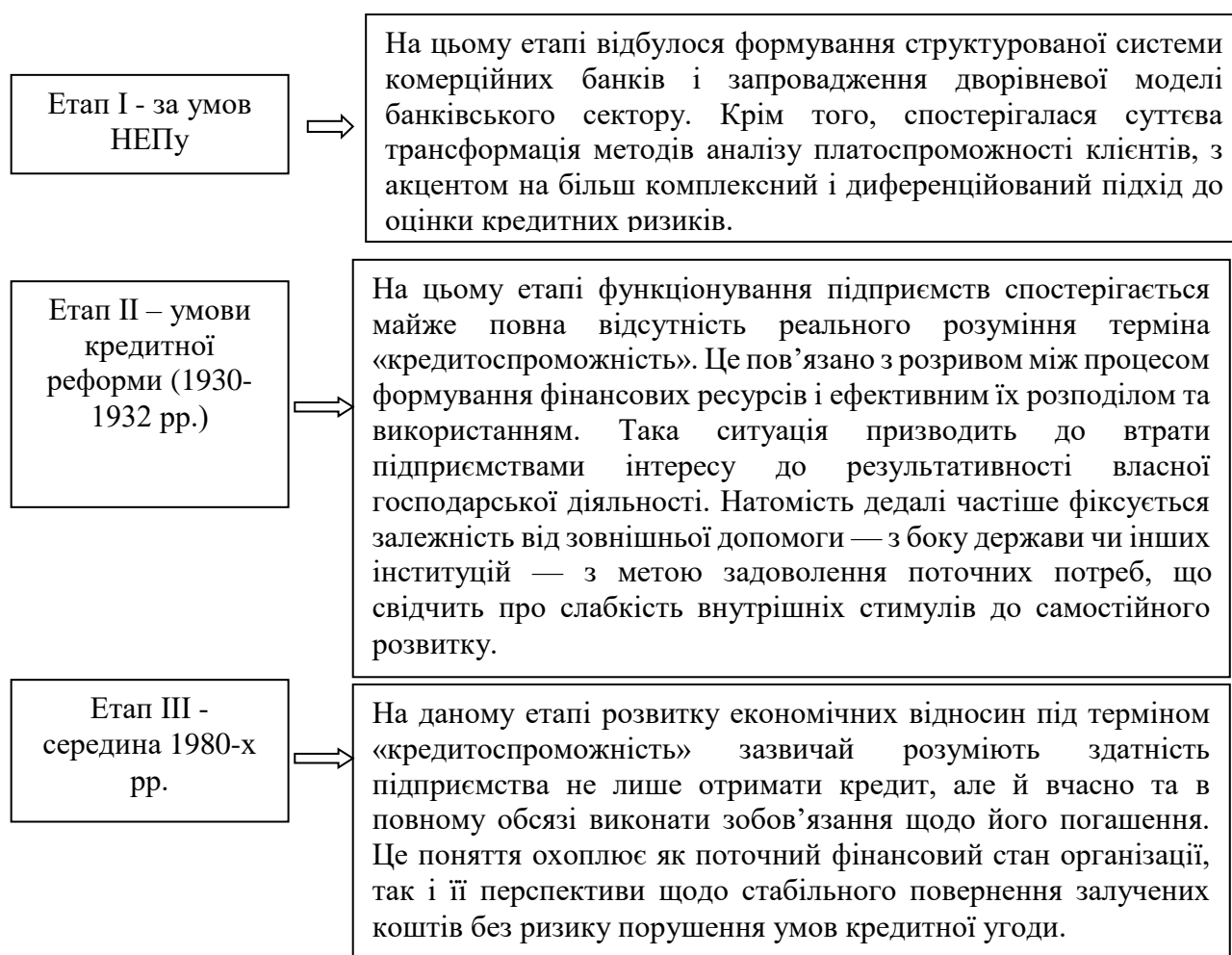

Рисунок 1.1 – Основні стадії трансформації поняття кредитоспроможності в процесі розвитку економічної діяльності підприємств

Джерело: складено автором на основі джерел [5, 8, 16]

На етапі оцінювання рівня кредитоспроможності доцільно брати до уваги низку ключових чинників, які дозволяють всебічно охарактеризувати позичальника. Саме ці аспекти формують основу комплексного підходу до визначення здатності суб'єкта господарювання своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання за кредитами. Їх зміст подано в узагальненому вигляді у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Ключові підходи до визначення кредитоспроможності позичальника

Аспект	Сутність
Перший	Походження терміна «кредитоспроможність» свідчить про логічну обґрунтованість його змісту, тому цей термін доцільно трактувати як здатність суб'єкта своєчасно виконувати кредитні зобов'язання.
Другий	При визначенні поняття кредитоспроможності важливо конкретизувати суб'єкта, на якого воно поширюється — найчастіше цим суб'єктом виступає саме позичальник.
Третій	Інтерес кредитора полягає не лише у здатності підприємства повернути основну суму позики, але й у своєчасній сплаті нарахованих відсотків. Тому поняття кредитоспроможності доцільно трактувати як здатність суб'єкта господарювання виконувати всі свої боргові зобов'язання в повному обсязі — як за основною сумою, так і за процентними платежами.
Четвертий	Для банківської установи ключове значення має не лише загальна здатність підприємства розраховуватись за борговими зобов'язаннями, але й забезпечення повного і своєчасного виконання цих зобов'язань відповідно до строків, визначених у кредитному договорі.
П'ятий	Кредитор оцінює не лише фінансову здатність підприємства погасити основну суму боргу та нараховані відсотки, але й наявність реального наміру виконати ці зобов'язання у встановленому порядку.

Джерело: складено автором на основі джерел [19, 27]

Оскільки наразі не існує єдиного підходу до визначення рівня кредитоспроможності підприємства, це зумовлено неоднозначністю трактування самого терміна, а також частим ототожненням його зі схожим за змістом поняттям — «платоспроможність». Суперечливі позиції науковців щодо тлумачення сутності управління кредитоспроможністю лише підкреслюють потребу у чіткому теоретичному обґрунтуванні цього

явища. Така деталізація могла б стати підґрунтям для створення уніфікованої методики оцінювання кредитоспроможності підприємств [19].

Вітчизняні науковці Валерій та Віктор Галасюки пропонують оригінальне бачення розмежування понять «кредитоспроможність» і «платоспроможність». На їхню думку, платоспроможність — це спроможність підприємства виконувати фінансові зобов'язання, причому не лише шляхом використання грошових коштів, а й за рахунок реалізації інших активів, як-от товарно-матеріальних цінностей або готової продукції. Водночас кредитні зобов'язання перед банком підлягають погашенню виключно в грошовій формі [13].

Отже, кредитоспроможність можна розглядати як складову платоспроможності, оскільки виконання умов кредитного договору — це лише один із багатьох видів зобов'язань, які можуть виникати в процесі господарської діяльності підприємства [33].

Крім того, кредитоспроможність відображає не лише поточний фінансовий стан підприємства, а й рівень довіри до нього з боку фінансових установ, інвесторів і партнерів. Вона є інтегральним показником, що поєднує в собі стабільність грошових потоків, ефективність управління активами, дисциплінованість у виконанні зобов'язань та прогнозованість економічної поведінки суб'єкта господарювання. Саме тому кредитоспроможність часто розглядається як маркер фінансової репутації підприємства та визначальний фактор у процесі прийняття рішень про фінансування з боку зовнішніх контрагентів. У сучасних умовах динамічного ринку вона також тісно пов'язана з ризик-менеджментом, адже дозволяє оцінити ймовірність дефолту та загрозу фінансової нестабільності.

У таблиці 1.2 детально представлено ключові відмінності між поняттями «кредитоспроможність» і «платоспроможність».

Таблиця 1.2 - ключові відмінності між поняттями «кредитоспроможність» і «платоспроможність».

Кредитоспроможність	Платоспроможність
Є складовим елементом загального поняття платоспроможності підприємства..	Являється більш широким економічним поняттям у порівнянні з терміном «кредитоспроможність».
Відображає здатність підприємства виконувати кредитні зобов'язання впродовж усього періоду дії кредитної угоди, тобто містить прогностичний аспект фінансової надійності.	Відображає наявність або відсутність прострочених зобов'язань на певну дату чи у ретроспективному періоді.
Показує можливість компанії вчасно погашати саме боргові зобов'язання перед кредиторами, зокрема банками.	Охоплює можливість підприємства повністю виконувати всі свої фінансові зобов'язання перед будь-якими контрагентами.
Основними джерелами повернення кредиту виступають кошти, отримані від реалізації товарної продукції, продажу майна, яке виступає забезпеченням, а також гарантії третіх сторін — банків чи партнерських структур, і страхові виплати за відповідними ризиками.	Основними джерелами погашення боргів можуть бути грошові надходження від основної діяльності, а також кошти, отримані шляхом реалізації активів підприємства.

Джерело: складено автором на основі джерел [13, 23]

З огляду на сутність поняття, кредитоспроможність підприємства відрізняється від платоспроможності тим, що охоплює не лише здатність виконувати фінансові зобов'язання на момент оцінки чи в минулому, а й дозволяє прогнозувати фінансову надійність у перспективі. Оцінювання кредитоспроможності передбачає використання комплексу фінансових індикаторів, які характеризують як структуру джерел і розміщення обігових коштів, так і загальні результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Склад обраних показників залежить від моделі економіки, рівня розвитку ринкових механізмів, типових особливостей фінансової звітності, характеру галузі та форми власності суб'єкта господарювання.

Оскільки універсального тлумачення поняття «кредитоспроможність» досі не вироблено, так само, як і єдиного підходу до її оцінки, існує потреба у систематизації наявних підходів. За визначенням, наведеним в економічній енциклопедії, кредитоспроможність — це сукупність матеріально-фінансових характеристик підприємства, які свідчать про його здатність отримати кредит і вчасно його повернути в повному обсязі [6].

З точки зору управління, кредитоспроможність не є лише показником фінансової стабільності, а виступає стратегічним індикатором ділової репутації, ефективності управлінських рішень і рівня довіри з боку зовнішніх партнерів. В умовах ринкової конкуренції та обмежених ресурсів, саме вміння підтримувати високу кредитоспроможність часто визначає інвестиційну привабливість компанії. Крім того, вона відіграє ключову роль у формуванні корпоративної стратегії: впливає на вартість капіталу, структуру джерел фінансування, а також забезпечує управлінську гнучкість у прийнятті рішень, пов'язаних із розширенням бізнесу, модернізацією виробництва або антикризовими заходами.

Тому оцінка кредитоспроможності має включати не лише ретроспективний аналіз фінансової звітності, а й елементи стратегічного прогнозування, моніторинг управлінських дій та факторів зовнішнього середовища. В умовах цифровізації та розвитку ESG-критеріїв дедалі актуальнішим стає врахування нефінансових аспектів — таких як прозорість управління, екологічна відповідальність, корпоративна культура — що формують довіру кредиторів і сприяють довгостроковій платоспроможності підприємства.

У таблиці 1.3 буде наведено тлумачення поняття «кредитоспроможність» за версіями різних авторів, а також представлено узагальнене визначення на їх основі.

Таблиця 1.3 - Тлумачення поняття «кредитоспроможність»

Автор	Сутність поняття	Ключові слова
О.О. Шеремет , Л.О. Примостка	Кредитоспроможність позичальника відображає його реальну можливість – як фізичної, так і юридичної особи – повністю та своєчасно виконати всі зобов'язання, визначені умовами кредитного договору.	можливість – як фізичної, так і юридичної особи – повністю та своєчасно виконати всі зобов'язання
О.О. Терещенко, М.Д. Білик	Під кредитоспроможністю розуміють наявність у позичальника достатніх підстав і ресурсів для отримання позикових коштів, а також здатність повернути борг у повному обсязі згідно з установленими термінами угоди.	наявність у позичальника достатніх підстав і ресурсів для отримання позикових коштів
В.В. Гласюк, В.В. Гласюк	Цей термін вказує на фінансову спроможність боржника розрахуватись виключно грошовими засобами, отриманими в результаті основної діяльності, у чітко визначені строки, за умовами кредитування.	спроможність боржника розрахуватись виключно грошовими засобами
І.А. Бланк, Я.В. Соколов	Кредитоспроможність трактується як сукупність факторів, за якими оцінюють здатність підприємства залучати позики в будь-якій формі та виконувати пов'язані з ними фінансові зобов'язання без прострочень.	сукупність факторів, за якими оцінюють здатність підприємства залучати позики в будь-якій формі та виконувати фінансові зобов'язання
Н.М. Деєва, О.І. Дедіков, М.О. Сахарова, В.В. Хрестинин	Це також і фінансово-господарська стабільність підприємства, яка забезпечує впевненість у раціональному використанні позикових ресурсів та здатності повернути їх відповідно до погоджених умов.	фінансово-господарська стабільність підприємства, яка забезпечує впевненість у раціональному використанні позикових ресурсів
Лагутін В.Д.	накше кажучи, кредитоспроможність – це показник платоспроможності позичальника щодо вчасного й повного погашення боргових зобов'язань перед кредитором.	показник платоспроможності позичальника щодо вчасного й повного погашення боргових зобов'язань перед кредитором
Лахтіонова Л.А.	акож під цим поняттям мається на увазі фінансова ситуація, за якої підприємство має не лише доступ до кредитування, але й гарантує своєчасне повернення залучених коштів.	фінансова ситуація, за якої підприємство має не лише доступ до кредитування, але й гарантує своєчасне повернення залучених коштів.
Кредитоспроможність – це комплексна характеристика фінансової стабільності та господарської надійності підприємства, яка свідчить про його здатність залучати різні види кредитування на визначених умовах. Вона враховує наявність необхідних передумов для укладання кредитних договорів, відображає спроможність своєчасно та в повному обсязі виконувати взяті фінансові зобов'язання, що є ключовим критерієм прийнятності позичальника для банківських установ.		

Джерело: складено автором на основі джерел [12, 13, 16, 21,].

Узагальнивши різні підходи, викладені у таблиці 1, можна запропонувати комплексне трактування поняття кредитоспроможності. Під цим терміном слід розуміти здатність підприємства, з огляду на його фінансовий стан та ефективність господарської діяльності, своєчасно й у повному обсязі виконувати зобов'язання за кредитними договорами. Кредитоспроможність не лише демонструє спроможність суб'єкта господарювання залучати фінансування в різних формах, але й свідчить про наявність належних передумов для успішного проведення кредитних операцій. Вона враховує рівень кредитного ризику, прийнятного для банку-кредитора, і засвідчує, що підприємство здатне ефективно управляти цим ризиком, забезпечуючи при цьому гарантоване повернення позикових коштів, у тому числі тих, що спрямовані на інвестиційні проєкти, зокрема у сфері нерухомості.

1.2. Аналіз і стратегічне регулювання платоспроможності суб'єкта господарювання

Ефективне управління рівнем кредитоспроможності підприємства забезпечує досягнення фінансової стабільності та спроможності своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами. Під поняттям управління кредитоспроможністю варто розуміти комплексний процес, що включає планування, організацію, мотивацію та контроль усіх дій, спрямованих на досягнення фінансової надійності підприємства. Це, по суті, система управлінського впливу, завдяки якій керівна ланка спрямовує діяльність підприємства на досягнення конкретного результату – підтримання належного рівня довіри з боку кредиторів.

Керування кредитоспроможністю охоплює увесь спектр управлінських рішень, які забезпечують здатність підприємства вчасно повертати кредитні кошти та сплачувати встановлені проценти за їх

використання. Такий підхід є важливою передумовою для формування позитивного фінансового іміджу фірми на ринку запозичень [8, с.112].

Фінансовий стан підприємства формується протягом усього періоду його діяльності та залежить як від внутрішньої структури й процесів, так і від зовнішнього економічного середовища. Одним із ключових проявів стабільності компанії зовні виступає її кредитоспроможність, яка, у свою чергу, залежить від цілого ряду чинників, які можна класифікувати як зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх чинників належать: макроекономічні умови розвитку країни; чинна грошово-кредитна та податкова політика; ситуація на фінансових ринках; політична стабільність у державі; дисциплінованість розрахунків контрагентів; якість взаємодії з партнерами. Серед внутрішніх факторів впливу варто виділити: якість управління активами (як оборотними, так і необоротними); обсяг наявних грошових коштів і ліквідних еквівалентів; рівень поточних фінансових зобов'язань; контроль над дебіторською заборгованістю; ефективність бюджетування; стан внутрішньої корпоративної дисципліни; організацію виробничих процесів; політику маркетингу та збуту.

Кредитоспроможність є взаємопов'язаною з платоспроможністю та ліквідністю підприємства. Ці показники тісно переплітаються, оскільки нестача ліквідних коштів зазвичай призводить до звернення за позиковими ресурсами. Водночас, якщо підприємство не має достатнього рівня ліквідності чи не є платоспроможним, воно не в змозі вчасно розраховуватись за отриманими кредитами [23, с. 58].

Для кредитора пріоритетом є не лише факт платоспроможності позичальника, а саме його здатність обслуговувати боргові зобов'язання виключно за рахунок грошових ресурсів. Підприємство може тимчасово бути неплатоспроможним, але водночас залишатися кредитоспроможним, якщо має забезпечення, яке гарантує повернення коштів [9, с.175].

Головною метою управління кредитоспроможністю є створення стійкої фінансової позиції, що забезпечує можливість своєчасного погашення боргів і виплати процентів не лише в поточному, а й у довгостроковому періоді [9, с.175].

Крім цього, основним завданням механізму управління кредитоспроможністю є адаптація до змін у внутрішньому й зовнішньому середовищі, що дозволяє підтримувати необхідний рівень кредитної надійності підприємства в умовах динамічного ринку.

На рисунку 1.2 наведено узагальнену схему управління кредитоспроможністю підприємства.

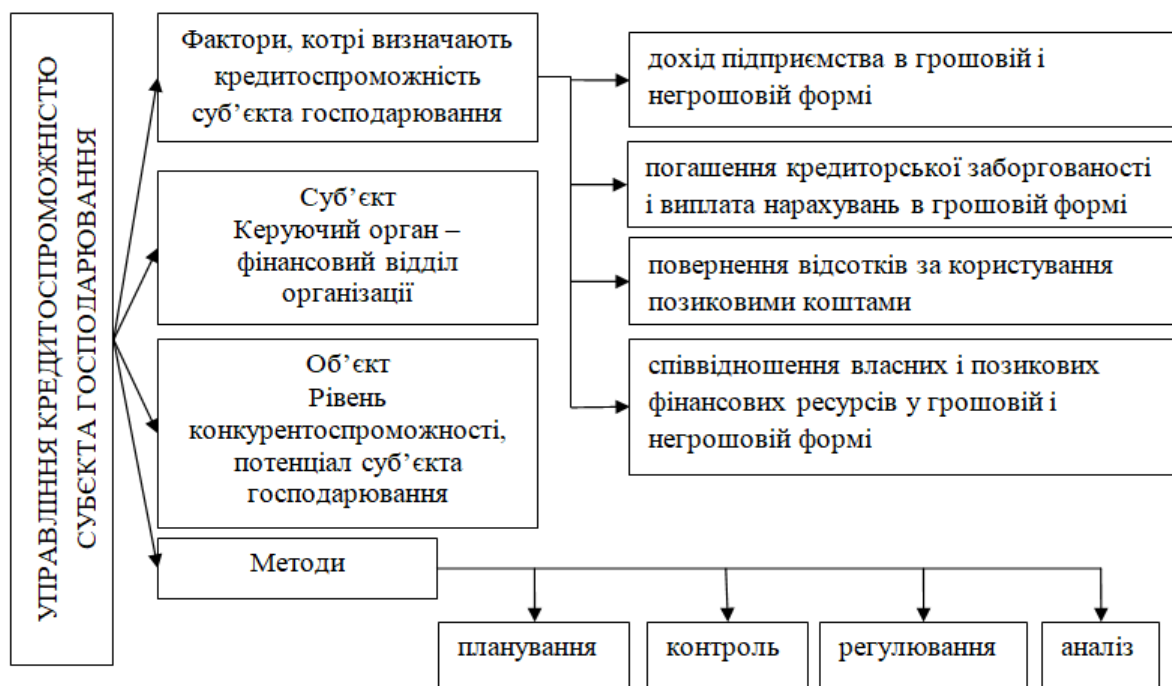

Рисунок 1.2 - схема управління кредитоспроможністю підприємства.

Джерело: складено автором на основі джерел [9, 19,33]

Оцінювання кредитоспроможності є спільною точкою інтересів як для підприємств, що прагнуть залучити фінансування на вигідних умовах, так і для банків, які націлені на зниження кредитних ризиків. Попри

важливість цього процесу, значна частина існуючих методик оцінки не забезпечує достатнього рівня аналітичності для ухвалення виважених фінансових рішень.

На практиці спостерігається ситуація, коли банківські установи присвоюють однакові рейтинги кредитоспроможності позичальникам, які демонструють суттєво різний рівень фінансової стабільності. Більше того, позичальники з об'єктивно слабкими фінансовими показниками можуть отримувати найвищі класи надійності. У різних фінансових установах тому самому суб'єкту господарювання можуть надаватися абсолютно різні оцінки кредитного ризику. Така розбіжність у підходах призводить до зниження якості кредитного портфеля, що виявляється у високій частці проблемних кредитів в активах банківської системи України.

З управлінської точки зору, така ситуація свідчить про відсутність уніфікованих стандартів ризик-менеджменту, недостатню координацію між банками, а також слабкий зв'язок між оцінкою ризиків і стратегічними пріоритетами фінансових установ. Це ставить під сумнів ефективність процедур внутрішнього контролю, управління ліквідністю та оцінки платоспроможності позичальника в динамічному ринковому середовищі.

Для покращення управління кредитним ризиком на рівні установи необхідно впроваджувати єдині підходи до фінансової діагностики клієнтів, розвивати цифрові аналітичні системи, що враховують не лише фінансову звітність, а й поведінкові фактори, галузеву кон'юнктуру та ESG-профіль компанії. Окрім того, стратегічне управління кредитним портфелем має бути орієнтоване не лише на мінімізацію поточних ризиків, а й на формування довгострокової фінансової стабільності через проактивне оцінювання змін в операційному середовищі позичальників.

На рисунку 1.3 схематично зображено ключові критерії, за якими здійснюється оцінка рівня кредитоспроможності підприємства-позичальника.

Рисунок 1.3 - ключові критерії, за якими здійснюється оцінка рівня кредитоспроможності підприємства-позичальника.

Джерело: складено автором на основі джерел [9, 33, 55]

У сучасних умовах розроблено велику кількість підходів щодо аналізу кредитоспроможності та визначення рейтингової позиції позичальника. Основу цих методів складає поєднання кількісного аналізу з якісними оцінками. Вони охоплюють широке коло чинників — від фінансових показників до репутаційних характеристик та специфіки взаємодії з кредитором. Найбільш розповсюджені та ефективні з існуючих

методичних підходів до оцінювання платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності схематично зображені на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Методичні підходи до оцінювання платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності

Джерело: складено автором на основі джерел [22, 41]

Існуючі моделі здебільшого базуються на застарілих принципах та шаблонних підходах, що не завжди відповідають сучасним реаліям і можуть знижувати об'єктивність отриманих результатів.

Це особливо критично в умовах високої динаміки ринкових змін, цифровізації бізнесу та трансформації джерел вартості підприємств, коли традиційні індикатори ліквідності та рентабельності вже не дають повного уявлення про реальний фінансовий потенціал позичальника.

З управлінської точки зору, нагальною потребою стає впровадження гнучких, адаптивних і багатofакторних моделей, що враховують не лише фінансову звітність, а й стратегічну поведінку компаній, інноваційність, ESG-ризиків та репутаційні аспекти. Це дозволить приймати більш зважені рішення, знижувати ймовірність дефолтів і формувати стійкі механізми управління кредитним портфелем на основі сучасних аналітичних підходів і цифрових технологій.

Крім того, сучасна парадигма управління фінансовими ризиками вимагає переходу від реактивного до проактивного підходу в оцінюванні позичальників. Це означає, що замість констатації вже наявних проблем або відхилень у фінансовому стані, система повинна забезпечувати можливість передбачення потенційних труднощів на ранніх етапах. У цьому контексті особливої актуальності набувають аналітичні інструменти прогнозного моделювання, сценарного аналізу, machine learning-алгоритмів, які можуть оперативно обробляти великі обсяги інформації, виявляти нестандартні ризики та пропонувати управлінські сценарії реагування.

Також варто враховувати, що ефективність процесу оцінювання фінансового стану напряду залежить від рівня підготовки управлінців, які приймають кредитні або інвестиційні рішення. Уніфікація методичних підходів має супроводжуватися створенням зрозумілих та адаптованих до практики інструментів для управлінського аналізу, а також програм підвищення кваліфікації кадрів фінансового менеджменту. Успішне впровадження таких змін сприятиме не лише підвищенню якості оцінки позичальників, а й загальному зміцненню фінансової системи, прозорості ринку та довіри між учасниками економічного процесу.

Таким чином, подолання проблеми відсутності уніфікованої методичної бази потребує системного управлінського підходу

Більш детальний розгляд переваг і недоліків основних методик наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Підходи до визначення кредитоспроможності підприємств

Методи	Переваги	Недоліки
Аналіз фінансових коефіцієнтів	Доступність та простота методики: Не потребує складних математичних навичок або спеціалізованої фінансової підготовки для обчислення основних фінансових індикаторів, що забезпечує її зрозумілість для широкого кола користувачів.	1. не враховується кредитна історія компанії, її ділова репутація та наявність забезпечення; 2. складність формування обґрунтованого остаточного висновку щодо платоспроможності, оскільки ізольовані фінансові показники не завжди дають комплексну картину.
Рейтингові підходи	Комплексний підхід до аналізу: Передбачає використання як кількісних, так і якісних параметрів, що дозволяє більш точно оцінити загальний стан підприємства. Враховуються всі можливі ризики, пов'язані з господарською діяльністю позичальника, що підвищує достовірність отриманих результатів	1. оцінка рівня управління та активів ґрунтується на суб'єктивному судженні; 2. потреба в частому оновленні інформації про компанію вимагає значних витрат ресурсів; 3. нечіткість у формуванні критеріїв для присвоєння кредитного рейтингу; 4. надмірна деталізація рівнів кредитної спроможності може не нести додаткової практичної цінності.
Методи дискримінантного аналізу	Надійність результатів: Методика характеризується високим рівнем точності при прогнозуванні ризиків банкрутства або фінансової нестійкості.	1. складно знайти достатню кількість банкрутів у відповідній галузі для статистичної вибірки; 2. невизначеність у встановленні параметрів моделі та значень констант; 3. необхідність застосування складних статистичних підходів для побудови функціональної моделі.
Модель CART	Широке практичне застосування: Підхід є загальнодоступним та легко впроваджується в кредитну практику завдяки зрозумілій логіці обчислень.	Обовязковість застосування складних статистичних методів з метою побудови моделі
Комплексні експертні оцінки	Врахування одразу кількох типів показників дозволяє скоротити час на розгляд кредитних запитів, аналіз бізнес-планів та прийняття остаточного рішення про надання фінансування.	1. домінування якісних показників у моделі аналізу; 2. суб'єктивна природа висновків експертів, що може знижувати об'єктивність результату.

Джерело: складено автором на основі джерел [11, 14].

З управлінської точки зору, зовнішнє оцінювання виступає не лише елементом контролю, а й стратегічним інструментом управління ризиками.

Ефективна організація цього етапу дозволяє банківській установі формувати збалансований кредитний портфель, мінімізуючи ймовірність виникнення проблемної заборгованості. Зокрема, управлінці мають враховувати не лише фінансову звітність, а й якісні характеристики позичальника — репутацію на ринку, якість управління, інституційну спроможність виконувати зобов'язання в умовах динамічного середовища. Важливим управлінським аспектом є й визначення рівня допустимого ризику, що прямо впливає на кредитну політику установи загалом. Таким чином, зовнішнє оцінювання стає ключовим етапом у процесі прийняття обґрунтованих рішень у сфері фінансового управління.

Крім того, зовнішнє оцінювання потребує ефективної міжфункціональної координації між аналітичними, юридичними та ризик-менеджмент підрозділами банку. Саме така взаємодія дозволяє забезпечити неупередженість та комплексність аналізу, що є основою довгострокової стійкості кредитного портфеля. В сучасних умовах цифровізації управлінські рішення дедалі більше базуються на аналітиці великих даних, що відкриває нові можливості для точнішого прогнозування платоспроможності клієнтів та швидшого прийняття рішень. Успішне впровадження таких підходів забезпечує конкурентну перевагу фінансової установи, оскільки дозволяє знижувати витрати на обробку заявок, прискорювати клієнтський сервіс та водночас — дотримуватися принципів фінансової безпеки. Таким чином, зовнішнє оцінювання в сучасному банківському менеджменті трансформується з інструменту оцінки окремих ризиків у важливу частину стратегічного управління кредитною діяльністю.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «АТОН СЕРВІС» ЗА 2022–2024 РОКИ

2.1 Характеристика діяльності підприємства та оцінка фінансової мобільності та платоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС»

ТОВ «Атон Сервіс» — український виробник і розробник аспіраційного обладнання для деревообробної, металургійної, легкої та хімічної промисловості. Понад 20 років компанія працює на ринку України, виконуючи проектування, виробництво, постачання, монтаж, запуск-налагодження, а також сервісне обслуговування високоякісного енергозберігаючого обладнання для промислових підприємств.

З моменту свого створення у 2004 році, ТОВ «Атон Сервіс» успішно виробляє і постачає фільтруючі установки і бункери-накопичувачі, повітроводи, фарбувальні камери, аспіраційні столи для ручної шліфовки, витяжні пристрої для зварювальних постів, промислові вентилятори та інше допоміжне обладнання, як на ринок України, так і за її межі.

Компанія керується принципами бережливого виробництва та прагне до постійного вдосконалення у компанії та на виробництві. У структурі ТОВ «Атон Сервіс» є проектний, конструкторський і сервісний відділи, де задіяні висококваліфіковані фахівці, здатні швидко і якісно зробити підбір обладнання, провести всі необхідні розрахунки, проектні і монтажні роботи та подальше сервісне обслуговування.

Грамотно розрахована система аспірації, що проектує і поставляє компанія, збільшує ресурс роботи обладнання та інструменту, забезпечує екологічну безпеку підприємства, стан повітря в цеху відповідно до норм, знижує ймовірність виникнення пожежі або вибуху, підвищує якість обробки виробів, знижує захворюваність співробітників.

Основні пріоритети компанії включають високу якість і тривалий термін експлуатації обладнання, підбір оптимальних рішень завдань замовника, забезпечення екологічної безпеки підприємств, впровадження новітніх технологій для економії енергетичних ресурсів, пожежну безпеку обладнання та надання технологій, що дозволяють отримати економічну вигоду з відходів виробництва.

Організаційна структура ТОВ «Атон Сервіс» побудована з урахуванням повного циклу виробництва та обслуговування аспіраційного обладнання для промислових підприємств. Компанія має кілька ключових відділів, кожен з яких виконує специфічні функції, забезпечуючи ефективну роботу підприємства.

Проектний відділ відповідає за розробку індивідуальних рішень з аспірації, вентиляції та утилізації відходів, враховуючи специфіку кожного замовника. Фахівці цього відділу проводять аналіз потреб клієнтів та створюють технічні завдання для подальшої реалізації проектів.

Конструкторський відділ здійснює детальне проектування обладнання, розробляє креслення та технічну документацію, необхідну для виробництва. Цей відділ тісно співпрацює з проектним відділом для забезпечення відповідності технічних рішень вимогам замовника.

Виробничий відділ займається безпосереднім виготовленням аспіраційного обладнання, включаючи фільтруючі установки, бункери-накопичувачі, повітроводи та інші компоненти. Виробництво здійснюється з використанням сучасних технологій та високоякісних матеріалів, що гарантує надійність і довговічність продукції.

Сервісний відділ забезпечує монтаж, пуско-налагоджувальні роботи та подальше обслуговування встановленого обладнання. Фахівці сервісного відділу також проводять діагностику та ремонт систем, забезпечуючи їх безперебійну роботу.

Відділ постачання та логістики відповідає за закупівлю необхідних матеріалів та комплектуючих, а також за організацію доставки готової продукції до замовників. Цей відділ забезпечує своєчасне постачання ресурсів для безперервного виробничого процесу.

Відділ збуту та маркетингу займається просуванням продукції компанії на ринку, пошуком нових клієнтів та підтримкою відносин з існуючими партнерами. Фахівці відділу аналізують ринкові тенденції та розробляють стратегії продажів для підвищення конкурентоспроможності компанії.

Адміністративний відділ керує загальними адміністративними питаннями, включаючи кадрове забезпечення, юридичну підтримку та фінансове управління. Цей відділ забезпечує ефективну організацію внутрішніх процесів компанії.

Загалом, організаційна структура ТОВ «Атон Сервіс» спрямована на забезпечення високої якості продукції та послуг, задоволення потреб клієнтів та постійне вдосконалення виробничих процесів.

Оцінка платоспроможності та рівня ліквідності відіграє ключову роль у вивченні фінансового стану компанії. У сучасних умовах існує велика кількість підходів до аналізу цих характеристик, проте між різними методиками виникають суттєві розбіжності в оцінці, що нерідко призводить до протилежних висновків.

Саме тому якісний і всебічний аналіз ліквідності й здатності до виконання фінансових зобов'язань слугує важливою основою для прийняття управлінських рішень. Щодо платоспроможності, то вона визначається як спроможність виконати фінансові зобов'язання у встановлений термін, що виникають у результаті здійснення торговельних, кредитних або інших фінансових операцій. Високий рівень платоспроможності формує позитивний імідж підприємства перед діловими партнерами та банками, а також підвищує шанси на отримання позикових коштів на вигідних умовах.

Фінансова незалежність підприємства оцінюється через рівень його стійкості, що вказує на ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування. З огляду на те, що ліквідність активів характеризується здатністю до їх оперативного перетворення в грошову форму, визначення рівня ліквідності передбачає врахування часових рамок такої трансформації.

Абсолютна ліквідність балансу досягається за умови виконання таких нерівностей:

$$A1 > П1; A2 > П2; A3 > П3; A4 < П4$$

У зв'язку з цим доцільним є проведення аналізу фінансової ліквідності та платоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС» шляхом порівняння відповідних агрегованих статей активу та пасиву балансу. Всі обчислення для цього представлені в таблиці 2.1, що дозволяє зробити висновки про стан ліквідності підприємства впродовж 2022–2024 років.

З позиції управлінця, такий аналіз є не просто технічним етапом фінансової діагностики, а основою для прийняття стратегічних рішень у сфері коротко- та середньострокового планування. Фактична відповідність показників ліквідності нормативним критеріям сигналізує про здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами, що є критично важливим для збереження репутації та кредитної історії. У разі виявлення відхилень керівництво має оперативно розробити план дій — від оптимізації дебіторської заборгованості до реструктуризації короткострокових позик. Крім того, аналіз динаміки показників за кілька звітних періодів дозволяє оцінити ефективність управлінських рішень, які вже були реалізовані, та обґрунтувати потребу в нових підходах до формування структури активів і пасивів. Зокрема, зменшення частки абсолютно ліквідних активів може свідчити про необхідність підвищення фінансової гнучкості підприємства.

Таблиця 2.1 – Оцінка ліквідності балансової структури ТОВ «АТОН СЕРВІС» за 2022–2024 роки

Актив	Джерело інформації Ф№1 фінансової звітності	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Пасив	Джерело інформації Ф№1 фінансової звітності	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Платіжний надлишок (+), або недолік (-)		
										2022 рік	2023 рік	2024 рік
A1	р. (1160+... + 1165)	579	1050	132	П1	р. (1615+...+ 1690 – 1665)	26603	37092	82711	-26024	-36042	-82579
A2	р. (1125 + ... + 1155)	36650	44608	84790	П2	р. (1600+...+ 1610)	2435	2629	2691	34215	41979	82099
A3	р. (1100 + 1110 + 1190)	17500	19347	27980	П3	р. 1595	0	541	121	17500	18806	27859
A4	р. (1095 + 1170)	261433	261898	285272	П4	р. (1495+1665)	291900	292653	317224	-30467	-30755	-31952
Баланс		321162	332915	402747	Баланс		321162	332915	402747	0	0	0

Джерело: складено автором на основі джерел

На основі проведеного аналізу фінансової звітності ТОВ «АТОН СЕРВІС» за 2022–2024 роки можна зробити наступні висновки щодо ліквідності та платоспроможності підприємства:

Щодо абсолютної ліквідності у всі роки аналізованого періоду підприємство не мало достатньо абсолютно ліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань. Зокрема, у 2022 році дефіцит становив 26 024 тис. грн, у 2023 році – 36 042 тис. грн, а у 2024 році – 82 579 тис. грн. Це свідчить про недостатній рівень грошових коштів для негайного погашення короткострокових боргів.

Говорячи про короткострокову ліквідність, позитивним є те, що активи, які швидко реалізуються, перевищували середньострокові зобов'язання у всі роки: на 34 215 тис. грн у 2022 році, на 41 979 тис. грн у 2023 році та на 82 099 тис. грн у 2024 році. Це вказує на здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок швидко реалізованих активів.

Аналізуючи проміжну ліквідність, то варто зазначити, що три роки активи середньої ліквідності перевищували відповідні зобов'язання: на 17 500 тис. грн у 2022 році, на 18 806 тис. грн у 2023 році та на 27 859 тис. грн у 2024 році. Це свідчить про стабільну фінансову позицію підприємства в середньостроковій перспективі.

Довгострокова ліквідність: Усі три роки активи з низькою ліквідністю були меншими за відповідні зобов'язання: на 30 467 тис. грн у 2022 році, на 30 755 тис. грн у 2023 році та на 31 952 тис. грн у 2024 році. Це може свідчити про потенційні ризики у довгостроковій платоспроможності підприємства.

Загалом, хоча ТОВ «АТОН СЕРВІС» демонструє позитивні показники ліквідності в коротко- та середньостроковій перспективі, недостатній рівень абсолютно ліквідних активів та негативні показники

довгострокової ліквідності вказують на необхідність посилення контролю за грошовими потоками та оптимізації структури активів.

Таблиця 2.2 – Оцінювання показників фінансової платоспроможності та здатності покриття зобов'язань ТОВ «АТОН СЕРВІС» у 2022–2024 роках

Показник	Джерело інформації	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення, (+,-)	
					2022 2023	2023 2024
Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{Ф1. р.1195} - \text{р.1170}}{\text{Ф1. р. 1695} - \text{р.1665}}$	2,03	1,77	1,36	-0,26	-0,41
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Ф1. р.1195} - \text{р.1100} - \text{р.1110}}{\text{Ф1. р. 1695} - 1665}$	1,44	1,31	1,05	-0,13	-0,26
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Ф1. р. 1165} - \text{р.1160}}{\text{Ф1. р 1695} - \text{р.1665}}$	0,02	0,026	0,002	0,006	-0,024
Власні оборотні кошти (ВОК)	ф1, р. 1495 – ф1, р.1095	30674	31427	33578	753	2151
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$\frac{\text{Ф1 р.1495} - \text{р.1095}}{\text{Ф1. р. 1195} - \text{р.1170}}$	0,52	0,45	0,29	-0,07	-0,16
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	$\frac{\text{Ф1. р. 1165}}{\text{Ф1. р. 1495} - \text{р.1095}}$	0,019	0,033	0,004	0,014	-0,029
Коефіцієнт покриття запасів	$\frac{\text{Ф1. р. 1495} - \text{р.1095}}{\text{Ф1 р.1100} + \text{р.1110}}$	1,75	1,62	1,22	-0,13	-0,4

Джерело: складено автором на основі джерел фін. звітності

Проведене обчислення показника поточної ліквідності свідчить про наступне: у 2022 році на кожну гривню короткострокових зобов'язань ТОВ «АТОН СЕРВІС» припадало 2,03 грн обігових активів. Протягом

наступного року – 2023 – показник знизився до 1,77, а у 2024 році зафіксовано подальше зменшення до 1,36. Незважаючи на те, що всі значення залишаються вище нормативного рівня (що встановлений на рівні 1,2), динаміка зниження викликає занепокоєння та потребує детального моніторингу.

Що стосується коефіцієнта швидкої ліквідності, який характеризує можливість підприємства в найкоротші строки конвертувати активи в грошову форму без значних втрат, то впродовж аналізованих років він демонстрував спад. У 2022 році він становив 1,44, у 2023 – зменшився до 1,31, а у 2024 – досяг 1,05. Хоча усі значення залишаються вищими за рекомендовану межу 0,5–1, простежується чітке зниження здатності підприємства швидко забезпечувати готівкове покриття зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який ілюструє частку боргів, що можуть бути погашені негайно за рахунок грошових коштів та еквівалентів, у ТОВ «АТОН СЕРВІС» також залишається нижчим за нормативну межу 0,1–0,2. У 2022 році він склав лише 0,02, у 2023 трохи підвищився до 0,026, а у 2024 стрімко впав до 0,002. Це означає, що у випадку нагальної потреби в погашенні поточних боргових зобов'язань підприємство буде мати серйозні труднощі з миттєвим реагуванням.

Оцінка фінансової стабільності та здатності підприємства виконувати зобов'язання свідчить про те, що ТОВ «АТОН СЕРВІС», хоча й не демонструє повністю ліквідного балансу протягом усього аналізованого періоду (2022–2024 рр.), загалом характеризується прийнятним рівнем фінансової стійкості. Із чотирьох класичних умов ліквідності балансу підприємство виконує три — це свідчить про наявність достатнього потенціалу для підтримання стабільної діяльності.

Проте аналіз коефіцієнта абсолютної ліквідності вказує, що підприємству буде складно своєчасно погасити всі поточні зобов'язання лише за рахунок грошових активів, що є свідченням ризиків у разі потреби

екстрених виплат. Значення коефіцієнтів швидкої та загальної ліквідності хоч і залишаються у допустимих межах, демонструють негативну тенденцію до зниження, що вимагає посиленої уваги керівництва.

Щодо фінансової платоспроможності, варто зазначити, що більшість ключових показників демонстрували від'ємну динаміку та залишались нижчими за нормативний рівень. Позитивним винятком був лише розмір власного оборотного капіталу, який не лише зберігав позитивне значення протягом усього аналізованого періоду, але й стабільно зростає.

2.2 Аналіз фінансової надійності та кредитоспроможності підприємства

Як уже зазначалося раніше, одним із головних етапів перед отриманням банківського фінансування підприємством є комплексна перевірка його здатності обслуговувати позики. Оцінювання рівня кредитоспроможності є важливою складовою процесу прийняття рішень з боку фінансової установи щодо можливості виділення кредиту. Таким чином, проведення детального аналізу кредитоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС» можна розглядати як об'єктивне підґрунтя для позитивного рішення з боку банку.

Перед тим як залучати кредитні кошти, необхідно оцінити потенціал підприємства щодо їх залучення та повернення. Це вимагає детального аналізу ключових характеристик діяльності підприємства та їх відповідності критеріям, які висувають кредитори до позичальників.

У даному випадку перший крок передбачає загальне оцінювання кредитоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС» на основі фінансових показників, які були проаналізовані у попередніх розділах дослідження.

Таблиця 2.3 – Аналіз показників кредитоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС» за 2022-2024 роки

Назва показника	Формула розрахунку	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5
Коефіцієнт миттєвої ліквідності (КЛ1)	$\frac{\Phi 1. \text{p. } 1165 - \text{p. } 1160}{\Phi 1. \text{p. } 1695 - \text{p. } 1665}$	0,02	0,026	0,002
Коефіцієнт поточної ліквідності (КЛ2)	$\frac{\Phi 1. \text{p. } 1195 - \text{p. } 1170}{\Phi 1. \text{p. } 1695 - \text{p. } 1665}$	2,03	1,77	1,36
Коефіцієнт загальної ліквідності (КЛ3)	$\frac{\Phi 1. \text{p. } 1195 - \text{p. } 1100 - \text{p. } 1110}{\Phi 1. \text{p. } 1695 - 1665}$	1,44	1,31	1,05
Коефіцієнт маневреності власних коштів (КМ)	$\frac{\Phi 1 \text{ p. } 1495 - \text{p. } 1095}{\Phi 1 \text{ p. } 1495}$	1,05	0,11	0,105
Коефіцієнт незалежності (КН)	$\frac{\Phi 1 \text{ p. } 1695 + \text{p. } 1595}{\Phi 1 \text{ p. } 1495}$	0,1	0,14	0,27
Рентабельність активів (Ра)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350}{\Phi 1 \text{ p. } 1300}$	0,17	0,07	0,06
Рентабельність продажу (Рп)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350}{\Phi 2 \text{ p. } 2000}$	0,11	0,04	0,042
Коефіцієнт грошового потоку (К1)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350 + \text{p. } 2515 + \text{p. } 2650}{\Phi 1 \text{ p. } 1695}$	2,5	2,8	3,1
Коефіцієнт процентних виплат (К2)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350 + \text{Проц. платежі}}{\text{Проц. платежі}}$	0,4	0,3	0,21
Оборотність дебіторської заборгованості (К3)	$\frac{\phi. 2 \text{ p. } 2000 * 2}{\phi. 1 \text{ p. } (1125\text{п} + \dots + 1155\text{п} + 1125\text{к} + \dots + 1155\text{к})}$	13,66	14,05	8,99
Оборотність запасів і витрат (К4)	$\frac{\phi. 2 \text{ p. } 2000 * 2}{\phi. 1 \text{ p. } (1100\text{п} + \dots + 1110\text{п} + 1100\text{к} + 1110\text{к})}$	30,58	31,46	30,62
Оборотність кредиторської заборгованості (К5)	$\frac{\phi. 2 \text{ p. } 2000 * 2}{\phi. 1 \text{ p. } (1615\text{п} + \dots + 1660\text{п} + 1690\text{п} + 1615\text{к} + \dots + 1660\text{к} + 1690\text{к})}$	1,89	16,24	8,73
Рентабельність підприємства (Р1)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350}{\Phi 1 \text{ p. } 2050 + \text{p. } 2130 + \text{p. } 2150 + \text{p. } 2180}$	0,28	0,038	0,036
Рентабельність акціонерного капіталу (Р2)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2350}{\Phi 1 \text{ p. } 1400}$	0,44	0,19	0,2
Рентабельність витрат (Р3)	$\frac{\Phi 2 \text{ p. } 2000}{\Phi 2 \text{ p. } 2130 + \text{p. } 2150 + \text{p. } 2180}$	3,43	6,34	3,44

Джерело: складено автором на основі джерел фін. звітності

На основі проведеного аналізу, ТОВ «АТОН СЕРВІС» демонструє змішані фінансові результати за період 2022–2024 років. Зокрема, коефіцієнт загальної ліквідності свідчить про недостатню здатність підприємства покривати поточні зобов'язання у разі негайної потреби. У 2022 році цей показник становив 1,05, що є прийнятним рівнем, однак у 2023 та 2024 роках він знизився до 0,11 та 0,105 відповідно, що вказує на зниження фінансової гнучкості.

Коефіцієнт фінансової незалежності залишався на задовільному рівні протягом усього періоду, не досягаючи нормативного значення, що свідчить про помірний рівень фінансового ризику. Проте варто відзначити позитивну тенденцію до зростання цього показника.

Ефективність використання активів, вимірювана через рентабельність активів, демонструвала спадну динаміку, що не є позитивним сигналом, оскільки за нормальних умов цей показник повинен зростати. Рівень ефективності продажів також знижувався, але у 2024 році спостерігалось незначне покращення, що є позитивним знаком.

Коефіцієнт грошового потоку протягом аналізованого періоду залишався на задовільному рівні з позитивною динамікою зростання. Коефіцієнт процентних виплат також демонстрував позитивну, хоча й спадну, динаміку.

Оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості, а також запасів і витрат, мала нестабільний характер, але загалом до кінця 2024 року показники покращилися порівняно з попередніми періодами.

У 2023 році, через зменшення прибутку, показники рентабельності суттєво знизилися, але у 2024 році спостерігалось незначне зростання чистого прибутку, що сприяло покращенню рентабельності.

Для подальшої оцінки кредитоспроможності підприємства необхідно провести розрахунок основних фінансових показників, використовуючи

дані з першого розділу роботи, з метою здійснення рейтингової оцінки за методом Фішберна.

Таблиця 2.4 – Розрахунок основних фінансових показників оцінювання кредитоспроможності підприємства ТОВ «АТОН СЕРВІС» за 2022–2024 роки

Назва показника	Формула для розрахунку	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт покриття	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1195}}{\Phi 1 \text{ p.1695}}$	2,04	1,79	1,38
Коефіцієнт автономії	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1495}}{\Phi 1 \text{ p.1300}}$	0,91	0,88	0,79
Коефіцієнт рентабельності діяльності	$\frac{\Phi 2 \text{ p.2350}}{\Phi 2 \text{ p.2000}}$	0,11	0,04	0,042
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\Phi 1 \text{ p.}(1160:1165)}{\Phi 1 \text{ p.1695}}$	0,02	0,026	0,002
Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\Phi 2 \text{ p.2350}}{\Phi 1 \text{ p.сер.}(1300)}$	0,48	0,07	0,067
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1195-p.1695}}{\Phi 1 \text{ p.1495}}$	0,104	0,107	0,101
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\Phi 2 \text{ p.2000}}{\Phi 1 \text{ p.сер.}(1300)}$	1,56	1,74	1,58
Коефіцієнт оборотності ДЗ	$\frac{\Phi 2 \text{ p.2000}}{\Phi 1 \text{ p.сер.}(1125:155)}$	13,66	14,05	8,99
Коефіцієнт оборотності КЗ	$\frac{\Phi 2 \text{ p.2050}}{\Phi 1 \text{ p.сер.}(1615:1660)}$	1,89	16,24	8,73

Джерело: складено автором на основі джерел фін. звітності

Згідно з проведеним аналізом, ТОВ «АТОН СЕРВІС» демонструє стабільну фінансову динаміку протягом 2022–2024 років. Особливо помітне зростання чистого прибутку у 2024 році, що свідчить про ефективне управління ресурсами та адаптацію до ринкових умов.

У 2022 році компанія зафіксувала чистий прибуток у розмірі 297,5 тис. грн, що свідчить про позитивний фінансовий результат. Проте у 2023 році спостерігалось зниження до -151,5 тис. грн, що може бути пов'язано з інвестиціями у розвиток або зовнішніми економічними факторами. У 2024 році компанія відновила прибутковість, досягнувши 335,5 тис. грн, що вказує на успішну реалізацію стратегічних рішень та ефективне управління витратами.

Загалом, фінансові показники ТОВ «АТОН СЕРВІС» свідчать про здатність компанії адаптуватися до змін у ринковому середовищі та підтримувати стабільний розвиток. Це створює сприятливі умови для подальшого зростання та зміцнення позицій на ринку.

З управлінської точки зору, така динаміка є результатом цілеспрямованої фінансової політики, що базується на принципах обґрунтованого планування, раціонального використання ресурсів і проактивного ризик-менеджменту.

Стійка фінансова база дозволяє керівництву гнучко реагувати на коливання ринку, інвестувати у стратегічні напрями діяльності та оптимізувати операційні процеси. Важливо, що компанія не лише зберігає здатність до самофінансування, а й демонструє готовність до інноваційних рішень у сфері фінансового менеджменту. Це дає можливість ухвалювати ефективні управлінські рішення щодо розширення бізнесу, вдосконалення продукції та розробки нових моделей взаємодії з клієнтами й партнерами.

Таким чином, фінансова стабільність ТОВ «АТОН СЕРВІС» виступає не лише результатом минулої ефективності, а й ресурсом майбутнього розвитку, що забезпечується завдяки якісному управлінському підходу та стратегічному баченню.

Це дозволяє компанії впевнено планувати інвестиційні проєкти, розширювати ринки збуту та формувати довготривалі партнерства. Наявність стабільної фінансової основи також створює передумови для

активного впровадження інновацій та адаптації до нових вимог регуляторного середовища.

Таблиця 2.5 – Результати аналізу кредитної надійності ТОВ «АТОН СЕРВІС» за 2022–2024 роки відповідно до методу Фішберна

Назва показника	Кількість балів			Питома вага показника	Розрахунок рейтингової кількості балів		
	2022	2023	2024		2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт покриття	80	60	40	0,200	16	12	8
Коефіцієнт рентабельності діяльності	30	30	30	0,178	5,34	5,34	5,34
Коефіцієнт автономії	75	25	25	0,156	11,7	3,9	3,9
Коефіцієнт рентабельності активів	30	30	30	0,133	3,99	3,99	3,99
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	100	30	30	0,111	11,1	3,33	3,33
Коефіцієнт оборотності активів	30	30	30	0,089	2,67	2,67	2,67
Коефіцієнт оборотності ДЗ	20	20	20	0,067	1,34	1,34	1,34
Коефіцієнт оборотності КЗ	100	100	60	0,044	4,4	4,4	2,64
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	20	100	80	0,022	0,44	2,2	1,76
Всього	-	-	-	-	56,98	39,17	32,97

Джерело: складено автором на основі джерел фін. звітності.

У результаті комплексного оцінювання за 2022–2024 роки, ТОВ «АТОН СЕРВІС» за сумарною кількістю рейтингових балів у 2022 році було віднесене до третього класу кредитної надійності, що свідчить про середній рівень платоспроможності (згідно з інформацією табл. 1.10). Водночас у 2023 та 2024 роках рейтинг знизився до четвертого класу, що відповідає категорії нижче середнього.

Таким чином, наприкінці аналізованого періоду ТОВ «АТОН СЕРВІС» демонструє ознаки зниження фінансової стійкості, що негативно впливає на його сприйняття з боку банківських установ. Наявний рівень надійності може стати бар'єром для залучення кредитного фінансування. З огляду на це, підприємству рекомендовано вжити заходів для покращення показників кредитоспроможності, особливо у разі потреби в зовнішньому фінансуванні.

Ключовими напрямками покращення фінансової репутації компанії можуть бути:

1) раціоналізація витратної частини – зниження рівня витрат сприятиме зростанню цінової гнучкості та конкурентоспроможності, зокрема через модернізацію виробництва, ефективніше використання наявних ресурсів і вдосконалення системи управління витратами;

2) баланс між власними й залученими фінансами – оптимізація структури капіталу дозволить зберегти прийнятний рівень фінансової стійкості та покращити показники дохідності власного капіталу.

Для підвищення рівня ліквідності підприємству доцільно застосовувати цільові кроки, спрямовані на зменшення боргового навантаження та збільшення обсягу оборотних активів. Це можна реалізувати шляхом скорочення постійних витрат, реструктуризації заборгованості, відстрочок щодо виплат дивідендів та процентів за позиками.

Покращення управління грошовими потоками – ефективний контроль руху коштів дозволить зміцнити позиції підприємства щодо абсолютної ліквідності, що підвищить довіру з боку кредиторів.

2.3. Забезпечення фінансової стійкості підприємства через ефективне управління рівнем платоспроможності та кредитної надійності

Оскільки відповідно до розрахунків, виконаних у даному розділі, встановлено, що ТОВ «АТОН СЕРВІС» потрапляє до четвертого рівня кредитоспроможності, виникає необхідність розроблення та впровадження ефективних підходів до управління цим аспектом з метою покращення ситуації в перспективі.

З управлінської точки зору, зниження рівня кредитоспроможності може свідчити про слабку фінансову дисципліну, неефективне використання позикових коштів, а також про потребу у переосмисленні стратегій фінансового планування.

Менеджмент підприємства має зосередитися на формуванні гнучкої політики управління борговим навантаженням, оптимізації структури капіталу, посиленні контролю за грошовими потоками, а також вдосконаленні внутрішньої системи фінансового моніторингу. Доцільно запровадити регулярну оцінку коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності та оборотності активів, що дозволить своєчасно виявляти негативні тенденції та оперативно реагувати на них.

Крім того, важливим кроком стане налагодження ефективної комунікації з фінансовими установами, перегляд умов кредитування, а також формування прозорості фінансової звітності, що підвищить рівень довіри до компанії з боку потенційних кредиторів. Системний підхід до управління кредитоспроможністю має стати складовою загальної

фінансової стратегії ТОВ «АТОН СЕРВІС», орієнтованої на довгострокову стійкість і зростання.

Кредитоспроможність прямо пов'язана з платоспроможністю підприємства, а отже, шляхи покращення першої лежать через підвищення загального рівня платоспроможності. Оцінювання ризику потенційного банкрутства підприємства може бути здійснене як на основі формалізованих, так і неформальних індикаторів. Ключова увага приділяється ефективному управлінню активами, зокрема оптимізації оборотності коштів і вдосконаленню роботи з дебіторською заборгованістю, шляхом зменшення строків її погашення.

Для підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «АТОН СЕРВІС» можуть бути реалізовані наступні підходи: розширення переліку та кількості послуг, що надаються; оптимізація витратної частини діяльності; активне залучення нових замовників та партнерів; використання методів спонтанного фінансування.

На рисунку 2.1 можна побачити ключові напрями вдосконалення платоспроможності для ТОВ «АТОН СЕРВІС».

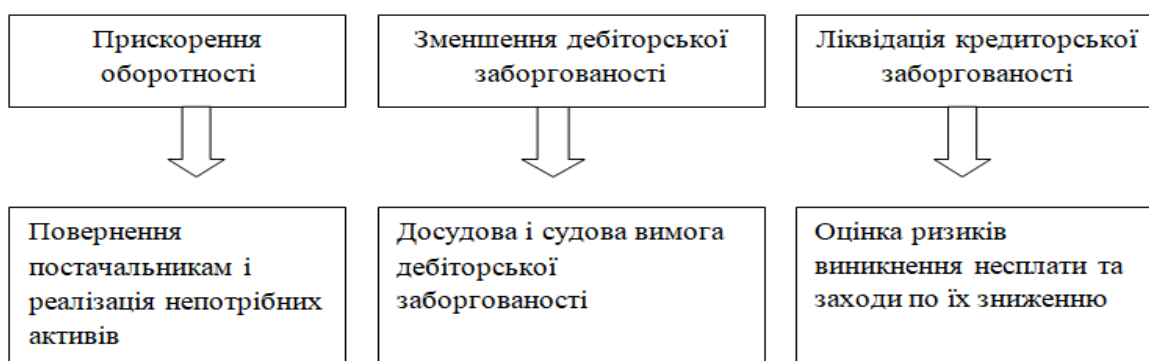

Рисунок 2.1 – Напрями вдосконалення платоспроможності підприємства

Джерело: складено автором на основі джерел [6, 10]

Для виявлення ознак фінансової неспроможності компанії необхідно провести обчислення ряду індикаторів (табл. 2.6), що характеризують її платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість та ефективність використання ресурсів. З управлінської точки зору, важливо не лише визначити факт наявності проблем, а й вчасно виявити критичні відхилення, які можуть свідчити про наближення до кризового стану. Особливу увагу слід приділяти динаміці показників — навіть незначні коливання в структурі капіталу, зменшення рівня оборотності активів чи зростання короткострокових зобов'язань можуть бути ознакою потреби в оперативному управлінському втручанні.

Ключову роль у цьому процесі відіграє стратегічне фінансове управління, яке дозволяє не лише діагностувати ризики, а й прогнозувати сценарії розвитку подій. Для керівника важливо мати систему раннього попередження, яка ґрунтується на комплексному аналізі фінансових коефіцієнтів: коефіцієнта покриття, автономії, рентабельності власного капіталу, а також показників ділової активності. Їх інтерпретація має здійснюватися у контексті галузевих стандартів та загальної економічної ситуації, що забезпечить більш точне управлінське рішення щодо бізнес-процесів.

Таблиця 2.6 – Оцінка показників ймовірної неплатоспроможності компанії ТОВ «АТОН СЕРВІС» за період 2022–2024 рр.

Показник	Алгоритм розрахунку	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1165}}{\Phi 1 \text{ p.}(1615-1665)}$	0,022	0,028	0,0016
Коефіцієнт забезпечення	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1495} - \text{p.1095}}{\Phi 1 \text{ p.1195}}$	0,51	0,44	0,29
Коефіцієнт покриття	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1195}}{\Phi 1 \text{ p.1695}}$	2,04	1,79	1,38
Коефіцієнт швидкої платоспроможності	$\frac{\Phi 1 \text{ p.1195} - \text{p. 1100}}{\Phi 1 \text{ p.1695}}$	1,55	1,39	1,19

Джерело: складено автором на основі джерел

Оцінку рівня платоспроможності підприємства ТОВ «АТОН СЕРВІС» доцільно провести шляхом аналізу ключових фінансових індикаторів та представити результати проведених розрахунків у вигляді таблиці 2.7.

З позиції управлінця, такий аналіз є не лише формальним елементом фінансового моніторингу, а й дієвим інструментом стратегічного планування та ризик-менеджменту. Він дозволяє оперативно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики, визначати допустимі межі кредитного навантаження, а також коригувати політику управління оборотним капіталом. Особливу увагу слід звернути на динаміку коефіцієнтів поточної та швидкої ліквідності, рівень автономії, фінансову стабільність та покриття короткострокових зобов'язань. Управлінські рішення, що базуються на своєчасно проведеному аналізі платоспроможності, сприяють зміцненню довіри з боку контрагентів, інвесторів і банківських установ, що в умовах конкурентного середовища є критично важливим для забезпечення безперервності бізнесу та довгострокового зростання. Крім того, результати оцінки рівня платоспроможності можуть бути використані як основа для розробки превентивних управлінських заходів, спрямованих на підтримання належного рівня фінансової гнучкості підприємства. Зокрема, у разі виявлення негативних тенденцій у структурі зобов'язань або зниження коефіцієнтів ліквідності, управлінський персонал має своєчасно ініціювати перегляд кредитної політики, скорочення непродуктивних витрат або пошук альтернативних джерел фінансування з більш сприятливими умовами.

У цьому контексті важливо, щоб аналіз платоспроможності проводився не лише ретроспективно, а й із прогностичним компонентом. Застосування сценарного моделювання з урахуванням потенційних змін у макроекономічному середовищі дає змогу керівництву підприємства

формувані адаптивні фінансові стратегії, мінімізувати ризики касових розривів та своєчасно реагувати на нестачу ліквідних ресурсів.

Таблиця 2.7 – Підсумки обчислення індикаторів для виявлення рівня фінансової неспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС»

Показник	Нормативне значення	Висновки		
		2022 рік	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,2-0,35	Демонструє обмежену здатність оперативно розрахуватись за короткотерміновим и зобов'язаннями, що свідчить про недостатню ліквідність у короткому періоді.	Підприємство не володіє необхідним рівнем ліквідності для моментального погашення короткострокових зобов'язань	Компанія наразі не має достатніх ресурсів для оперативного покриття поточних короткострокових зобов'язань.
Коефіцієнт забезпечення	0,1	Загальна оцінка фінансового стану підприємства може бути охарактеризована як прийнятна, без значних ризиків щодо платоспроможності	Прийнятний рівень стабільності, що дозволяє забезпечувати виконання зобов'язань у стандартному режимі.	Фінансове становище можна охарактеризувати як стабільне та задовільне.
Коефіцієнт покриття	1,5	Обсяг наявних обігових активів є достатнім для забезпечення своєчасного покриття поточних зобов'язань протягом звітного періоду.	Підприємство має достатній обсяг обігових активів, що дає змогу своєчасно погашати боргові зобов'язання в межах одного фінансового циклу.	Обсяг обігових активів на підприємстві дозволяє повністю розрахуватись із борговими зобов'язаннями, термін виконання яких – до одного року.
Коефіцієнт швидкої платоспроможності	0,7-0,8	На кожен одиницю термінової кредиторської заборгованості припадає 1,55 одиниці високоліквідних активів	На кожен гривню термінових зобов'язань припадає 1,39 гривні високоліквідних активів/термінових боргів	На кожен гривню термінових зобов'язань у 2024 році припадає 1,19 гривні активів із найвищим ступенем ліквідності.

Джерело: складено автором на основі джерел

У 2022 році фінансове становище ТОВ «АТОН СЕРВІС» можна було охарактеризувати як прийнятне, однак компанія не мала достатнього запасу ліквідності для оперативного погашення поточних короткострокових зобов'язань. Разом з тим підприємство володіло достатнім обсягом оборотних активів, що дозволяло в перспективі покривати річні боргові зобов'язання. Зокрема, на кожну одиницю термінової заборгованості припадало 1,55 одиниці високоліквідних ресурсів. У 2023 та 2024 роках спостерігалася подібна динаміка, однак з дещо нижчими показниками – 1,39 та 1,19 відповідно.

Зменшення показника швидкої ліквідності до кінця 2024 року викликає обґрунтоване занепокоєння, адже воно свідчить про потенційне зниження платоспроможності підприємства у найближчому майбутньому. Така тенденція вимагає більш глибокого аналізу фінансової ситуації та врахування можливих ризиків.

У зв'язку з цим доцільно використати наявні коефіцієнти для комплексної оцінки рівня ризику втрати платоспроможності, що відображено в табл. 2.8:

Таблиця 2.8 – Розрахунок рівня ймовірної неплатоспроможності ТОВ «АТОН СЕРВІС»

Показник	Норматив	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Поточна платоспроможність	>0	>0	>0	>0
Коефіцієнт забезпечення	0,1	>0,1	>0,1	>0,1
Коефіцієнт покриття	1,5	>1,5	>1,5	<1,5
Чистий прибуток	>0	>0	>0	>0

Джерело: складено автором на основі джерел

У період з 2022 по 2024 роки ТОВ «АТОН СЕРВІС» продемонструвало відсутність будь-яких проявів неплатоспроможності, таких як поточна, критична чи понадкритична. Хоча у вказаний період

підприємство не мало ресурсів для оперативного погашення короткострокової заборгованості, його загальний фінансовий стан залишався прийнятним, а обсяг обігових активів забезпечував спроможність розраховуватись з кредиторами протягом календарного року.

У разі потенційного загострення фінансових труднощів у майбутньому доцільно провести сценарне моделювання можливої неплатоспроможності, що дозволить передбачити можливі фінансові наслідки та окреслити варіанти реструктуризації боргів. До ключових джерел інформації для такого прогнозування належать: оцінка можливої ліквідаційної вартості активів підприємства в умовах фінансової нестабільності; аналіз поточних зобов'язань підприємства; прогноз витрат, пов'язаних із судовими процесами та іншими додатковими витратами; уточнені дані щодо реальної вартості внесків засновників до статутного капіталу в умовах фінансової кризи.

Наявність позитивного балансового профілю в умовах прибутковості ТОВ «АТОН СЕРВІС» створює передумови для стабільного збереження платоспроможності в майбутньому, за умови регулярного моніторингу та оновлення відповідних фінансових показників. У випадку виникнення проблем із платоспроможністю своєчасне вжиття заходів сприятиме не лише відновленню фінансової рівноваги, але й покращенню показників кредитоспроможності.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження було здійснено глибокий аналіз поняття «кредитоспроможність» підприємства ТОВ «АТОН СЕРВІС». Враховуючи різні підходи авторів, сформульовано універсальне визначення цього терміна як фінансово-господарського стану суб'єкта господарювання, що дозволяє йому залучати кредити різних форм, передбачає передумови для здійснення кредитних операцій та демонструє здатність повністю і вчасно виконати всі умови кредитної угоди. Це також включає прийнятність для банку-кредитора, оцінку кредитного ризику та можливості його управління, а також гарантії повернення позики, включаючи інвестування в нерухомість.

У дослідженні також розглянуто методи оцінювання та управління кредитоспроможністю підприємства, а також показники, за якими здійснюється оцінка кредитоспроможності суб'єкта господарювання.

У другому розділі було проведено аналіз діяльності підприємства шляхом оцінки ділової активності. Результати аналізу свідчать про позитивні тенденції в показниках ділової активності, хоча спостерігаються деякі загрозливі тенденції, такі як спад окремих коефіцієнтів та періодів оборотності. Це може бути пов'язано з внутрішніми перебудовами та трансформаціями підприємства.

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства показав, що хоча підприємство не має абсолютно ліквідного балансу протягом всього аналізованого періоду, воно демонструє задовільні показники діяльності на основі виконання умов ліквідності балансу. Зокрема, три з чотирьох умов ліквідності балансу виконуються. Однак, підприємство не зможе погасити поточні зобов'язання у випадку необхідності негайного погашення, що підтверджується розрахунками коефіцієнта абсолютної ліквідності. Щодо

коефіцієнтів швидкої та поточної ліквідності, спостерігається спадаюча динаміка, що є насторожуючим фактором.

Результати розрахунку показників платоспроможності свідчать про загрозливі тенденції, оскільки всі коефіцієнти мають тенденцію до спаду та є нижчими за нормативні значення. Єдиним показником, що знаходиться в межах норми, є розмір власного оборотного капіталу, який протягом 2022–2024 років мав позитивне значення та зростаючу динаміку.

Оцінка кредитоспроможності підприємства показала, що ТОВ «АТОН СЕРВІС» на кінець досліджуваного періоду відноситься до четвертого класу позичальника, що не є позитивним показником. Це може ускладнити отримання кредитних коштів від банків. Тому рекомендується підприємству працювати над підвищенням показників кредитоспроможності своєї діяльності у разі потреби в кредитних коштах.

Також було розглянуто напрямки підвищення кредитоспроможності підприємства. Було здійснено прогнозування кредитоспроможності підприємства за допомогою методу найменших квадратів. За результатами отриманих прогнозних даних визначено, що у 2025 та 2026 роках підприємство буде мати середній рівень в рейтингу кредитоспроможності, а у 2027 році ситуація може погіршитися, і рейтинг кредитоспроможності знизиться до нижче середнього.

Також було здійснено коригування структури капіталу з використанням фінансового левериджу для управління кредитоспроможністю підприємства. Представлені розрахунки показують, що при збільшенні частки позикового капіталу в загальній структурі капіталу суб'єкта господарювання збільшується розмір прибутку на власний капітал.

У роботі також розглянуто управління кредитоспроможністю підприємства шляхом підвищення його платоспроможності. Виявлено, що протягом 2022–2024 років суб'єкт господарювання не мав жодного з

ступенів неплатоспроможності (поточна, критична, надкритична). У цей період підприємство не було готове до негайного ліквідування короткострокової заборгованості, але мало задовільний фінансовий стан та достатньо обігових коштів для погашення боргів протягом року.

Таким чином, проведене дослідження дозволило глибше зрозуміти сутність кредитоспроможності підприємства ТОВ «АТОН СЕРВІС», оцінити його фінансовий стан та визначити напрямки для підвищення кредитоспроможності в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аптекарь С. С., Скомаровська К. А. Проблеми і перспективи сучасних методик бізнес-аналізу в оцінці кредитоспроможності позичальників. *Проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 261-266.
2. Берегова Г. І. Методи аналізу кредитного ризику та побудова моделі оцінки кредитоспроможності позичальника. *Регіональна економіка*. 2012. № 4. С. 113-122.
3. Білик М.Д. Фінансовий аналіз. К : КНЕУ, 2009. 592 с.
4. Бланк І. О. Управління фінансами підприємства: підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 780 с.
5. Богдановская Л.А. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. М.: Высшая школа, 2010. 506 с.
6. Бондаренко Ю.В. Порівняльний аналіз підходів щодо оцінки кредитоспроможності позичальника – юридичної особи. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. Серія: Економічні науки. 2012. № 1. С. 18-25.
7. Бондаренко, Н. В. Сучасний стан кредитування комерційними банками фізичних осіб в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2014. Вип. 85. С. 242-248.
8. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2008. № 3. С. 112-115.
9. Васюренко О.В., Подчесова В.Ю. Сучасні концепції управління кредитним ризиком як основні складові процесу управління кредитним ризиком банку. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1. С. 170-177.
10. Виговський В. Г. Визначення кредитоспроможності в економічній літературі: оцінка підходів. *Вісник ЖДТУ*. 2013. Вип. 2 (64). С. 206-212

11. Гідулян А. Поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників. *Вісник НБУ*. 2012. № 1. С. 53.
12. Галасюк В. В. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників. *Вісник НБУ*. 2001. № 9. С. 54-57.
13. Галасюк, В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? *Вісник Національного банку України*. 2001. № 5. С. 54-56.
14. Довгань Ж.М. Управління кредитними ризиками банків в умовах економічної кризи. *Вісник НБУ*. 2010. № 8. С. 51-55.
15. Дорбаток М.І. Економічний аналіз: навч. посібник за ред. Акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. К. : КНЕУ, 2006. 502 с.
16. Ильясов С. М. Об оценке кредитоспособности банковского заемщика. *Деньги и кредит*. 2015. № 9. С. 28-34.
17. Кизим М.О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія. Х.: «ІНЖЕК», 2009. 144 с.
18. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнес-інформ*. 2012. №3. С. 163-169.
19. Ковальчук Н. О., Паскар М. О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 11. С. 91-94.
20. Корецька Н.І. Кредитоспроможність: теоретико-концептуальні основи. *Економічні науки*. 2009. № 6(24). С. 134-141.
21. Корж Н.В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. №2(45). С. 144-149.
22. Корнієнко Н.В. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. *«Вісник»*. 2013. №3(16). с. 69-72.
23. Круш П.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. : Ельга-Н, КНТ, 2009. 780 с.
24. Кузнецова Н.В. Финансово-хозяйственная деятельность:

управление и анализ. Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2009. 476 с.

25. Кунцевич В.О. Підходи до оцінки кредитоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки: наук, економ, журнал*. 2013. №1. С. 68-75.

26. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. К.: Знання, 2002. 215 с. 2.

27. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. К.: Знання, 2013. 1091 с.

28. Мікуліна М.О. Кредитоспроможність сільськогосподарського підприємства та методичні засади її визначення. *Вісник УАБС*. 2013. №2 (15). С. 103-107.

29. Мельник А. Аналіз залучення фінансових ресурсів банківською системою України. *Економіка та держава*. 2014. № 5. С. 72-74.

30. Мельник К. В. Проблемні аспекти оцінки кредитоспроможності позичальників. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 433-438.

31. Мороз О. В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах : монографія. Вінниця : Універсум, 2014. 163 с.

32. Нечипоренко А.В. Планування в системі управління підприємством. *Соціально-економічні реформи в контексті глобалізації та євроінтеграції*. 2014. С. 45-48.

33. Носова Є.А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник КПІ*. №2. 2013. С. 58-64.

34. Офіційний сайт ТОВ «Атон Сервіс» <https://aton-service.com.ua/>

ДОДАТКИ